

Ikasbide eta jarraibide ederra euskaldunoi ematen diguzutena! Bati baino gehiagori entzun izan diot egun hauetantxe: Zer da hau? Guk euskera bertan behera uzten eta ahaztutzen ari geran bitartean, nortzuk eta atzerritarrek datozkigu ikastera? Ez da beraz euskera guk uste genduen bezain arlotea...

Zuetako batzuek, Ipar-Ameriketara joandako euskaldun artzaien ondorengoak izanik, zuen jatorriaz eta gurasoen herriaz maitasunezko lokarriak sendotu nahiz zabiltzate. Beste batzuek Linguistikako zeuen eskolan euskeraganako tiratuak izan zerate. Izan ere, Europa zaharrean bakarti eta nortasun bereziz apaindurik ageri den mintzaira honek badu bere baitan barrena halako liluramen eta erakarmen indarra, burdinbi-ziaren parekoa.

Bejondeizuela denoi, ikasle eta irakasleoi!

Agur bihotzetiko bat guztioi! Eskerrak eta zorionak! Eta segi aurrera bide hortatik, gogo beroz eta amore biziz!

Bide batez, gure Euskaltzaindiari buruz berri zenbait ematera nator-kizue. Gure asmoak, esku artean darabilzkgun lanak eta abar kontatzera. Zoritxarrez, nik ez dakit ingelesez, eta *interprete* beharrean izango gera. Euskaltzaindiaren sorreraz, izaeraz eta egikizun handi larriez izango dira ene hitzak.

Eta nik neure azalpena bukatutakoan, elkarri galderak egiteko aukera izango da. Ia benetazko elkar hizketa jator bat sortzen dugun guztion artean. Ikastaro honen aldia baino iraunkorragoa izango den elkar hizketa, alegia. Halaxe nahi genduke. ("Aránzazu" aldizkaritik, 1972, 257).

Hil berriak

ANTOINETTE LACARRA (1893-1970)

Donibane-Lohizunen (Lapurdin) sortua zen eta hiri huntan berean bere bizi guzia iragana.

Bi amodio izan zituen bere bizian: Eliza eta Euskal-herria.

Hamasei urte zituelarik eskola katolikoetan eskola ematen hasi zen Donibanen berean, "S. Joseph" ikastolan, eta lan egin du 61 urtez, orok miresten zutelarik haren irakaste-dohaina.

Bere azkenengo urte batzuetan Ziburuko "Ecole menagère" ikastegian ere ari zen irakasten.

Euskera maite zuen eta ederki zerabilan.

Euskal teatro, kantu eta holakoetan Elise Arramendi zena bere kon-teuiluz laguntzen zuen.

Euskerazko katixima berak erakatsi zuen azkeneraino.

Euskeraren erakasteko egina zuen "método" bat, eta hainitzi bai ba-karka, bai multzoka ezagutarazi deie gure mintzaira.

Duela hamar bat urte "Berialek" ideki zuten euskerazko ikastola eta Antoinette Lacarra hartu eskola-emailetzat. Azkenengo bi urtetan,

eri izanez ez bartzen aise ibiltzen, ikasleak autoan joaiten zitzaizkon bila eta horrela jarraituz ahal zitzaion bere lanari.

Ongi idazten zuen euskeraz, baina ez dut uste libururik ager-arazi duen. Dakiguna da, Donibaneko apez batek erdaraz idatzi igandeko predikua Lacarra andereñoak ematen ziola euskera garbi errexean.

"Método" bat bazuela erran baitugu, haren argitaratzerat sustatzen zuten adixkidek, baina heriotzeak goizegi jo zuen, frango hiski. Kafearen hartzeko, bera eta bere koñadua mahain ondoan zirelarik, gazaren lurrinak pozoinatuta hilak atzeman zituzten, 1970-eko abendoaren 21-ean.

P. L.

JON MIRANDE AYPHASORHO (1925-1972)

1972ko abenduaren 28an hil zen Jon Mirande, Paris-en. Hiri honetan sortua zen 1925eko urrilaren 10ean, guraso zuberotarrengandik.

Euskal idazle ospetsua, eta batez ere poeta handia. Euskaltzaindiaren laguntzailea. Paris-ko Unibersidadean estudiatu zituen Eskubidetza eta Linguistika. Anitz hizkuntza eta euskararen dialektoak ikasiak zituen.

Bere lanik gehienak poesiak, ipuinak eta saiakerak ziren eta aldizkari hauetan sakabanaturik gelditzen zaizkigu: "Gernika", "Euzko-gogoa", "Elgar", "Egan" eta "Igela". *Haur besoetakoa* (Donostia, 1970) izeneko nobela laburra dugu argitara eman zigun liburu bakarra.

Hortik aparte, lan asko euskaratu zituen, batez ere frantsezetik eta inglesetik, Nietzsche, Allan Poe, H. H. Munro eta abar.

Idazle bakan honek ipuin beltzak zituen gogoko eta era honetakoak lehen aldiz ekarri zituen euskal literaturara. Poesian berriz, era berrien hazi ereintzaie zela esan genezake, formak eta esateko erak zuten garrantzia erakutsi zigun, gai biziak hartuaz. Egungo poesia berriaren hasierako eragintza berari zor diogu.

Euskal-Herriaz ideia bereziak zituen, "Gernika" aldizkariaren 23 eta 25 zenbakietan agertu zituen, eta emendik sortu zit zaizkion etsai eta nahigaberik gehienak. Izakerazko pesimismo baten menpean bizi zan eta, gure herriari ez-ezik, bere buruari ere etsia bizitzen.

Bizitza sufrikario izan zitzaion gizonak heriotzan aurkitu dezala bakea.

J. S. M.

AMERICO CASTRO (1885-1972)

1972ko uztailaren 25 ean, Gerona-ko Lloret del Mar-en hil zen Américo Castro. Euskaltzaindiaren laguntzaile zen 1930etik.

Río de Janeiro-n sortua, 1885ean, guraso espainoleatik. Madrilen egin zituen lehen ikastaroak, geroago Alemanian eta Frantzia osatzeko. Legeetan eta Letretan doktoratua zen. Centro de Estudios Históricos-eko